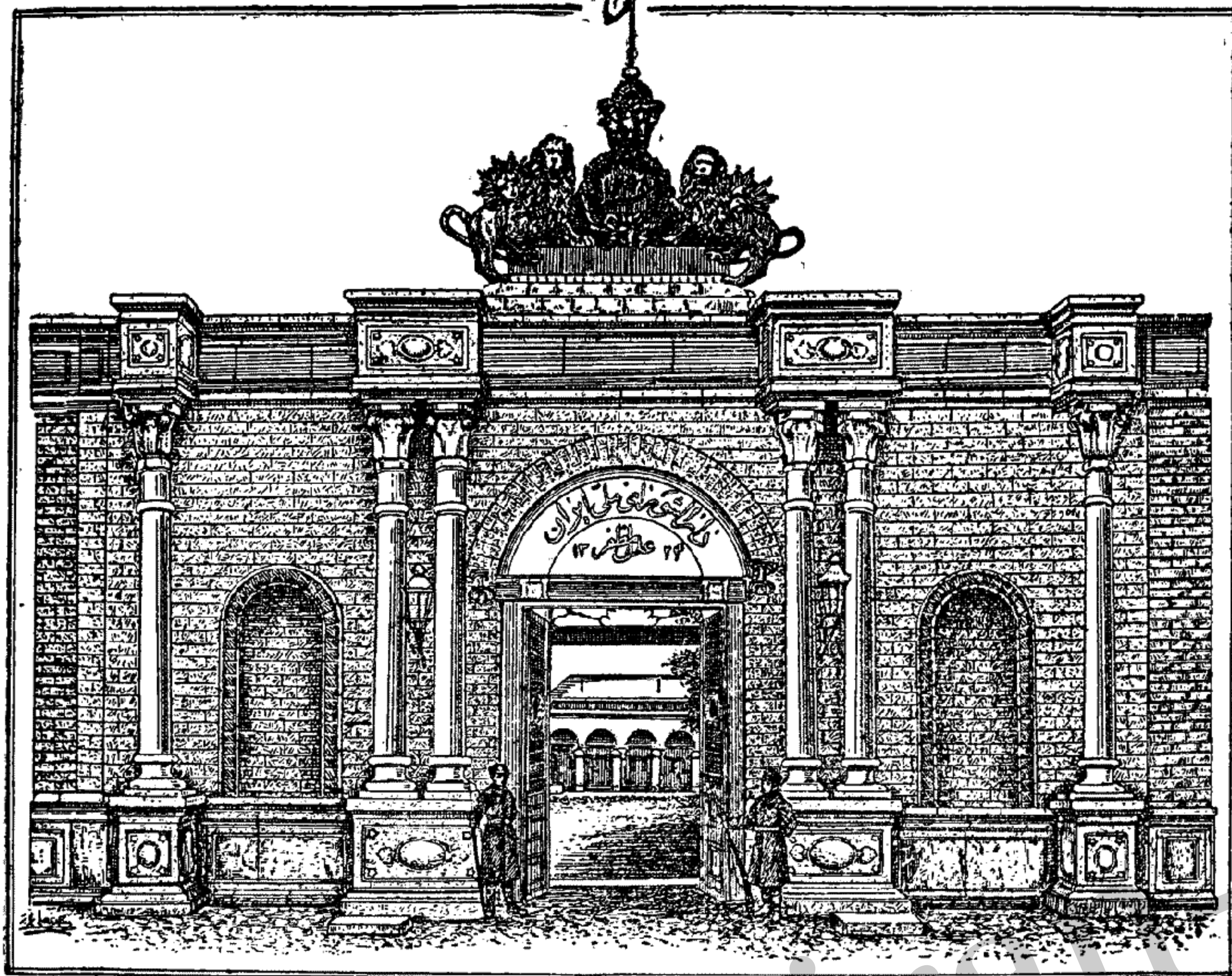

دوره ششم تقنینیه

<p>جلسه ۲۵۷</p>	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	<p>شماره ۲۲۲</p>
<p>تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه پنج شنبه ۲۱ خرداد ماه ۱۳۰۷ مطابق ۳ محرم ۱۳۴۷</p>	<p>مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود. مصطفی مجلس</p>	<p>قیمه اشتراك داخله ایران سالبانه ده تومان خارجه « دوازده تومان قیمه تک شماره یک قران</p>

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس پنجشنبه ۳۱ خرداد ماه ۱۳۰۷ مطابق ۳ محرم ۱۳۴۷

جلسه ۲۵۷

(مجلس دو ساعت و سه ربع قبل از ظهر ریاست آقای پیرنیا تشکیل گردید)
 (صورت مشروح سه شنبه ۲۹ خرداد آقای فرهمند قرائت نمودند)

غائبین با اجازه جلسه قبل
 آقایان: جمشیدی مازندرانی - آیت الله زاده خراسانی
 دکتر هادی ظاهری - نگهبان - میر ممتاز - حیدری
 مکرری - میرزا محمد تقی طباطبائی - امیر تیمور کلایی -

شماره	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	مذاکره نسبت بخر کرسیون بودجه راجع به بودجه سال ۱۳۰۷ ملکتی و تصویب آن	۴۶۴۴	۴۶۶۴
۲	قانون بودجه یکساله ۱۳۰۷ کل ملکتی	۴۶۶۵	۴۶۶۷

محمدتقی خان اسعد - اسکندر خان مقدم - محمد هاشم میرزا افسر - میرزا حسن آقا زاده سبزواری - ثقة الاسلامی جهانشاهی - لبقوانی - سلطان محمد خان عامری - میرزا عبد الحسین کرمانی - ابراهیمی - مولوی غائبین بی اجازه جلسه قبل

آقایان: اسدی - ذوالقدر - اعظمی - قوام شیرازی مهدوی - عباس میرزا - نوبخت - میرزا هاشم آشتیانی حاج حسن آقا ملک - محمد ولی میرزا - فرشی - عدل میرزا حسن خان ونوق - اسکندری

دیر آمده گان با اجازه جلسه قبل
آقایان: حاج آقا رضا رفیع - افخمی - آیت الله زاده اصفهانی

دیر آمدگان بی اجازه جلسه قبل
آقایان: امیر حسین ایلخان - امام جمعه شیراز - شریعت زاده - دهستانی - نجومی - میرزا محمدتقی بهار - جوانشیر رئیس - صورت مجلس ابرادی ندارد؟
(گفته شد - خبر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد.
وزیر مالیه - بنده تقاضا میکنم خبر کمیسیون بودجه راجع به بودجه کل مملکتی که طبع و توزیع هم شده است مطرح شود.
رئیس مخالفی دارد؟

(گفتند - خبر)
رئیس - ماده واحده مطرح است. ماده واحده راجع به خرج. آقای رفیع

رفیع - موافقم.
رئیس - آقای عراقی عراقی موافقم.
رئیس - آقای دادگر دادگر - موافقم.
رئیس - آقای عمادی عمادی - موافقم.
رئیس - آقای شیروانی

به يك معلم ، اگر آن کسی که تصدیقنامه سیکل اول متوسطه یا تصدیقنامه متوسطه داشته باشد او را دولت با يك حقوق مکفی دعوت کند به معلمی حتماً حاضر میشود اگر يك حقوق متناسب با سایر حقوق مستخدمین به او بدهند برای معلمی حاضر خواهد شد و بالاخره دولت تشویقی که باید نسبت به این محصلین بکند نکرده است و بالاخره مرده و ما بسنوه آمده ایم از دست این محصلین و آنها هم حق دارند و مادامی که مملکت به وجود این محصلینی که از مدارس بیرون می آیند برای معلمی احتیاج دارد باید آنها را تشویق کند و حقوق مکفی بدهد که برای این کار حاضر شوند همیشه گفته میشود به معلم احتیاج داریم و مدارس و لایات معلم ندارند و معلمینی که در محل انتخاب شده اند معلم نیستند و وقت اطفال را تلف میکنند و دو سه روز پول این مملکت به مصرف مدارس میرسد و هیچ فایده غیریم آوقت این دیبانه های مدارس بیکار نوی خیابانها میگردند و کار ندارند و دولت حقوق متناسب به آنها بدهد که آنها بیرون معلمی کنند عات توجه این محصلین به وزارتخانه ها نیای بن است که حقوق کافی به معلمین داده میشود و الا اگر در ماه چهل تومان به معلم حقوق داده شود برای ثباتی حاضر نمیشود و بیرون معلمی میکند. این يك موضوعی بود که بنده در موقع مذاکره در اطراف بودجه لازم بود تذکر بدهم و خواهش میکنم که دولت در بودجه ۱۳۰۸ که تهیه میکند برای تقدیم به مجلس هضم این نکته را رعایت کند یعنی يك حقوق بیشتری برای معلمین ولایات معلوم کند که بتواند اشخاص تحصیل کرده بفرستند و بالاخره مراجعه کنید به مدارس ولایات که يك معلم قابل ندارند و اثر وارد يك مدرسه شش کلاسه ولایات بشوید و يك مؤالانی از معلمین آنجا بکنید معلوم میشود که هیچ نمیدانند و ماهی چهارصد تومان ، یا صد تومان بهر مدرسه داده میشود بدون این که از آن پول استفاده بشود. يك موضوع دیگری که لازم بود تذکر داده شود مسئله نواب حکام است

بالاخره تا کی باید مردم از دست نواب حکام در زحمت باشند؟ تا کی باید نواب حکام بی حقوق که وزارت داخله مأمور میکند به جان مردم بیفتند و مشغول دخالی و استفاده باشند؟ این ها غیر از دخالی فکر دیگری ندارند باید وزارت داخله این ها را بردارد اصلاً مردم نایب الحکومه لازم ندارند و وجود آنها اصلاً نمری ندارد و کار آنها را بدهند به امنیه و غیره یا اینکه نایب الحکومه ها را حقوق برای شان معین کنند و باید يك روزی به این وضعیات خانه داده شود. در قسمت های جنوبی مملکت آنچه که بنده اطلاع دارم غالب نقاط نایب الحکومه هائی دارد که حقوق ندارد و وزارت عدلیه هم موفق نشده است که يك محاکم صاحبی برای آنها تهیه کند نه يك نایب الحکومه حقوق داری است و نه محکمه صلحیه و این نایب الحکومه ها هرکاری که میخواهند با مردم میکنند مگر تشکیلات حکومتی و قضائی برای شهرها است؟ شما در این مملکت خوب دقت کنید بشا بر این شده است که هرچه تشکیلات است که به درد مردم بخورد مال شهرها است و دهاتیها و سکنه بلوکات از همه چیز محرومند و مردم را مجبور میکنند که از يك راه های دور سی فرسخ چهل فرسخ برای يك کارهای کوچک به مراکزی مراجعه کنند و نایب الحکومه هائی که برایشان معین کرده اند بی حقوق هستند و آن نایب الحکومه ها هم دچار يك استفاده هائی میکنند. علاوه کاهی يك خبر هائی از يك جاهائی میرسد که این نایب الحکومه ها مثل نایب الحکومه های دوره استبداد مردم را شکنجه میکنند. پس باید بالاخره به این وضعیات خانه داد. دهاتیهای بدبخت مگر نیستند که باید به چنگال این ظلم ها گرفتار باشند این که يك کار مهمی نیست ، يك کار فوق العاده نیست ، مشکل نیست که دولت بتواند جلوگیری کند. بنده میخواهم این را تذکر بدهم که دولت در نظر داشته باشد این دو قسمت را عرض کردم یکی راجع معلمین که با حقوق بیشتری آنها را بولایات بفرستند و یکی هم راجع به نایب الحکومه

های بی حقوق مطالبی بود که تذکرش در اینموقع فوق العاده لازم بود و امیدوارم دولت در بودجه ۱۳۰۸ در نظر بگیرد و در آتیه با این نایب الحکومه ها را احضار کنند یا یک حقوقی برای آنها معین کند که تکلیف مردم معلوم باشد

وزیر عدلیه - نظر باهمیتی که مسئله بودجه برای تمام وزارتخانه ها مخصوصاً وزارت عدلیه دارد و از برای اینکه وقت زیاد تلف نشود بنده تمبخواهم بطور تفصیل جواب آقای را بدهم. البته این مطالبی که فرمودند یک مسائلی است که محل بحث نیست و نایسقی سعی کرد که معلم کافی پیدا کرد و حقوق کافی هم داد و تعلیم و تربیت را در تمام نقاط این مملکت رواج داد و این یک مطلبی است که ما هم تصدیق داریم منتها یک قدری زمان لازم است و وقت لازم دارد و باید با این بودجه که داریم تمام احتیاجات مملکت را در نظر بگیریم و نمیشود تمام دارائی مملکت را صرف یک کار مخصوصی کرد در قسمت نایب الحکومه های بی حقوق هم آنچه که بنده اطلاع دارم یک قسمت آن از بین رفته است و البته اگر یک قسمت هم باقی باشد باید از بین برود و اگر آقایان راجع به عملیات آنها یک اطلاعی هم دارند ممکن است تذکر بدهند که رفع شکایات مردم بشود و اگر یک نگرانی هائی باشد بتدریج رفع شود و تصور میکنم که خوب است آقایان هم موافقت بفرمایند که اساس قضیه که بودجه است بگذرد و در جزئیات البته باید یک فکر هائی کرد و یک مسائلی هم هست که عرض کردم زمان لازم دارد مسئله تربیت معلم و حقوق کافی به معلم دادن تصدیق میفرمائید اینها یک چیزی نیست که در یک روز بشود عمل کرد باید بتدریج اصلاح شود.

رئیس - آقای خطیبی

خطیبی - عرضی ندارم

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - عرض میشود صبح بنده آمدم اینجا و یک ورقه به دست بنده دادند که این بودجه است ولی

وقتی که مراجعه کردم چیزی درست نفهمیدم. مثلاً یک جا نوشته است بودجه وزارت فواید عامه سیصد و سی سه هزار تومان بنده هر چه فکر میکنم می بینم این طور نیست نمیدانم غلط نوشته شده است؟ در یک جای دیگر می بینم نوشته شده است سی هزار تومان بجهت تربیت اطفال رؤسای عشایر در طهران من نمیدانم آن اطفال رؤسای عشایر کجاست هستند که در طهران آنقدر خرجشان است از طرف دیگر نوشته است بودجه سبیل احوال سیصد و سی و پنجاه هزار تومان من هر چه فکر میکنم نمیدانم چرا یک اداره سبیل احوال مملکت باید آنقدر بودجه داشته باشد. همچنین بعضی چیزهای دیگر هم هست که بنده درست تلفت نمیشوم مثلاً بودجه صحیه را ررزی هزار تومان معین کرده است اگر ما حساب کنیم چه قدر مریض در مریضخانه ها هست که آنقدر صحیه خرج دارد؟ و از این قبیل چیزها خیلی زیاد است. خلاصه یک بودجه بیست و هفت میلیون و نیم آمده است و تمام آن از این خرجها است و ما آرزو داشتیم که در این بودجه بیست و هفت میلیونی لا اقل هفت میلیون او را صرف مخارج عام المنفعه بکنند از قبیل استخراج معادن و تأسیس کارخانجات و چیزهای دیگری که بجهت مملکت نفع دارد و عایدی دارد ولی در این بودجه می بینم از این چیزها هیچ نیست و در عوض می بینم در هر وزارتخانه یک مبلغ گرانی بر بودجه اش نسبت به سال قبل زیاد شده است و به ما هم مهلت نمیدهند که بودجه را یک به یک نظر کنیم و در یک یک آن مذاکره کنیم. یک مرتبه یک بودجه دوررقی می آورند و میگویند به بیست و هفت میلیون رأی بدهید آیا در کجای عالم این ترتیب که در مجلس ایران هست (با این فقر و فلاکت مردم) معمول است که در یکساعت به بیست و هفت میلیون رأی بدهند؟ پس باید در جزء جزء بودجه دقت شود و رسیدگی شود که از روی بصیرت و بینائی رأی داده شود نه اینکه به ملاحظه و رو در نیستی با تقاضای بعضی از بعضی دیگر که انسان مجبور شود رأی بدهد. بنده استدعایم این است که یک

مهلتی داده شود اگر هم میفرمائید وقت نداریم بنده استدعا میکنم در هفت شش جلسه باشد و وکیل که وقتی در مجلس است وظیفه اش این است که این بیست و چهار ساعت وقت خود را صرف کارهای مملکتی بکند نه اینکه در هفت سه جلسه باشد آنها مثل این جلسات که هیچ کاری نمیشود. بنده عقیده ام این است که در هر هفته هفت جلسه باشد بلکه جمعه ها هم بیایند و به نشینند و برای مملکت کار کنند که مملکتشان رو به ترقی و ارتقاء برود و این وضعیانی که حالا هست خوب نیست و بنده عقیده ندارم که بودجه یکساله مملکت را با یک دوررقی بیاورند و به دست ما بدهند و بگویند رأی بدهید. از این حبه بنده مخالفم که امروز در یک بودجه بیست و هفت میلیونی رأی بدهیم

رئیس - آقای حاج آقا رضا

حاج آقا رضا (رفیع) نماینده محترم در ضمن مخالفت اقلامی را اسم بردند که بیشتر طرف احتیاج مملکت است مثلاً اشاره فرمودند به صحیه و تصور میکنند که اگر روزی هزار تومان خرج صحیه بکنند زیاد است بنده تصور میکنم که اگر بشود یک روزی انشاء الله پنجاه هزار تومان در روز خرج صحیه بکنیم بهتر است شما که متخصص هستید آن کسانی که این را پیشنهاد کرده اند از روی دقت بوده است، از روی فکر بوده است، از روی تخصص بوده است و کسی را که گذارده اند سر کار خود آقا مکرر ذکر خیر از شما فرموده اند. بالاخره او متخصص است و از روی تخصص این مقدار را خرج میکند و خود او باز میگوید این مبلغ کم است و امید داریم در دوره های بعد به کمک نمایندگان محترم این مقدار را هم زیاد کنند. راجع به خرج تحصیل اولاد رؤساء عشایر فرمودید و فرمودید که اینها را نمیشناسم، بالاخره آقا عشایر هم جزء این مملکت هستند و مملکت ایران عبارت است از یک مشت عشایر خیلی محترمی که در مواقع مهمه همیشه خدمت کرده اند و آن مواقعی که آقا میدانند که قشون وجود نداشت تنها عشایر این مملکت بودند که مملکت را

حفظ میکردند و باید امروز برای قدر دانی از آنها که دانند اهل این آب و خاک هستند و به آنها همه جور کمک میشود هر قدر ممکن است باید این خرجها را کرد که انشاء الله اطفال رؤساء عشایر هم بیایند و تحصیل کنند و وقتی که تحصیل کردند دیگر تحت تأثیر واقع نمیشوند و هیچوجه مزاحم مردم نخواهند شد بنا بر این باید آقا هم موافقت بفرمایند که این مبلغ بگذرد. فرمودند به ما مهلت ندادند و یکمرتبه لایحه را آورده اند در مجلس که تصویب کنند. عرض میکنم صد و پنجاه جلسه است که در این خصوص در کمیسیون مذاکره شده است و بعد از این دیگر وقت نداریم و ایام عاشورا هم که در پیش است و روزهای گذشته هم که اغلب جلسات تشریف دارید و می بینید لوابحی که مطرح است آقایان تشریف میبرند بیرون و لوابحی نمیگذرد چه بکنیم؟ اگر غیر از این ترتیبات بود ما هم موافقت میکردیم و با آقا شریک بودیم که بیست روز دیگری در پی به نشینیم اینجا و در این بودجه حرف بزنیم ولی تمام نمیشود تنها یک قلم از این بودجه که مستمری است هشت هزار قلم است و برای هر قلم هم اگر بخواهید ده دقیقه حرف بزنید چند هزار ساعت باید حرف زده شود و تنها همین اقلام شهریه و مستمری را میگذاریم جلوی آقا چون میدانم مخالفت بالاخره به بینیم تا آخر دوره تمام نمیشود یا نه؟ آقا صحبت نمایی ندارد و کار مملکت میماند آمدند سنجیدند و دیدند این ترتیب عملی تر و بهتر است و آن چیزی را که همه آقایان مطالعه کرده اند در تحت یک ماده واحد تقدیم مجلس کرده اند میفرمایند مهلت ندادند که ما بیائیم یک قدری اینجا صحبت کنیم و کارخانه ها را راه بیندازیم، خیر هر چه ما اینجا صحبت کنیم کار خانه راه نمی افتد و اگر با حرف زدن کارخانه راه می افتاد باید مملکت ایران از تمام نقاط دنیا بیشتر کار خانه داشته باشد بیست سال است که ما داریم حرف میزنیم و نتیجه نگرفته ایم. یک لایحه را دولت آورده است و در کمیسیون هم مطالعه شده است و آورده اند که در

مجلس تصویب شود و برای کار خانه راه افتد بن هم باید دولت يك لایحه بیاورد و در مجلس تصویب شود آنوقت کار خانه راه می افتد و الا از صحبت کردن که کار خانه راه نمی افتد بنده تصور میکنم که آقای هم اگر يك نظریاتی دارند مثل اینکه آقای یاسائی تذکر دادند تذکر بدهند که دولت آن نظریات را در نظر بگیرد و در آتیبه عمل کند آقای یاسائی راجع به نایب الحکومه های بی حقوق مذاکره فرمودند عرض میکنم که این مسئله را ابتدا مجلس اجازه میدهد و از مقامات عالیه هم امر داده شده است که ابتدا جق ندارد وزارت داخله يك حکم بیک نایب الحکومه بی موجب فرستد این تذکر آقای یاسائی خیلی خوب بود و بنده و همه آقایان هم البته موافق با این قسمت هستیم آقای وزیر عدلیه هم در جواب اظهار کردند که اگر نسبت بمرده این اشخاص از بی تردید آقایان بگویند که کیست که او را تنبیه کنیم پس گفتم میکنم آقای فیروز آبدی هم اگر نظریاتی دارند بفرمایند که جواب داده شود بلکه نظرشان همین شود و الا با این کار های زیادی که داریم این مسئله را عقب انداختن فایده ندارد و باید موافقت بفرمایید که این لایحه بگذرد که در جلسه بعد هر لایحه چه ارژین و معشوق دیگر آقای راه آهن محترم هم بگذرد

رئیس - آقای دشتی

دشتی - عرضی ندارم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده اساساً با دولت موافقم با این لایحه هم موافق هستم لیکن در ضمن مخالفت خواستم استفاده کنم و این عرض خودم را بکنم. يك روزی در کمیسیون بودجه جدید رفتم و در آنجا بودجه عدلیه ایالات و ولایات را نگاه کردم خیلی تأسف خوردم که نمایندگان اصفهان با چه زرنگی آمده اند و بودجه عدلیه اصفهان را پنجاه هزار تومان قرار داده اند و بودجه عدلیه ایالات فارس سی و نه هزار تومان بامی دو هزار تومان است

من به آقای وزیر عدلیه عرض کردم که فارس يك اختصاصی هم دارد که شما وکیل فارس هستید و علاوه فارس يك ایالت است چرا باید بودجه آن کمتر از عدلیه اصفهان باشد و حالا که آمده اند رحمت نشیده اند و عدلیه را يك سر و سورت داده اند بنده این قسمت را هم در نظر بگیرید واقعاً خجالت میباشیم که وکلای اصفهان زرنگی و زحمت کشی آمده اند و بودجه عدلیه اصفهان را که ولایت است پنجاه هزار تومان قرار داده اند که چهل و دو هزار تومان مال خود اصفهان است و هشت هزار تومان مال نجف آباد و قشقه ولی وقتی که وارد فارس میشوید می بینید که بودجه اش خیلی کم است و هیچ چیزی آن تشکیلات وزراء همه شریف دارند آقای وزیر عدلیه شریف دارند آقای وزیر عدلیه و آقای وزیر پست و تلگراف و معاون وزارت معارف شریف دارند میخواهم این عرض را بکنم که تشکیلات اداری در فارس ز هم جا کمتر است تشکیلات معارف در فارس خیلی کم است الا آقای یاسائی میفرمودند که در فارس نایب الحکومه بی حقوق زیاد است و مردم گرفتار آنها هستند. فرض بفرمایید در فارس که طول و عرضش را شما میدانید صلحیه که ندارد اثر دو نفر سر چهار تومان نزاع کنند کجا باید رجوع کنند؟ آقای یاسائی شما که شهر سخنان را ایالت قرار داده اید حتی برای جندق هم عدلیه قرار داده اید برای ایالت فارس هم می خواستند با بنده کمک کنید که بنده هم در این جا با شما موافقت کنم. خدا میداند نگاه کردم دیدم آقای مدنی برای نویسرکان و ملایر و نهاوند همه جا صلحیه درست کرده اند واقعاً تقدیس کردم که آنها بزی محلتان خوب کار کرده اند و بنده هم این مخالفی را که با این بودجه میکنم حقیقه برای این است که استدعا کنم يك توجهی نسبت به فارس بکنند، فارس صلحیه ندارد، محکمه ابتدائیش کم است، امنیتش کم است، پست و تلگراف آنرا مکرر صحبت کردم که يك خط

بیشتر نیست، در مسئله فوائد عامه عرض کرده ام که خطوط فارس را هنوز شروع نکرده اند به يك کردن و شوسه کردن، آخر فارس هم باید دارای این حقوق باشد، آخر ملاحظه بفرمایید هنوز خطوط فارس همین راهپائی است که از زمان حضرت آدم مانده است، آخر این پوهائی که داده می شود برای راهپا تمام مردم درش اشتراك دارند بنده عرض میکنم که چنانچه آقای یاسائی فرمودند در بودجه ۱۳۰۸ این نظریات نمایندگان فارسی را ملاحظه بفرمایید تشکیلات اداری در فارس خیلی کم است. آقای وزیر عدلیه میفرمودند آمدیم داریم بنده دیروز رفتم در عدلیه دیدم دو اداره ثبت اسناد بقدری اعضاء آنجا هست که چه عرض کنم يك عده آنها را بفرستید به این جا ها. حقوق انتظار خدمت بآنها میدهند معنی ندارد که يك عده در طهران حقوق انتظار خدمت بگیرند و وقتی که بگویند فلاحتی برود بگیرند میرویم، این حقوق انتظار خدمت برای این است که کاری نباشد و حقوق انتظار خدمت بدهند ولی وقتی کار هست حقوق انتظار خدمت معنی ندارد و گفتم میکنم مجلس هم با بنده موافق باشد که حقوق انتظار خدمت را باشخصی که میخواهند توی خیابان لاله زار گردش کنند بدهند و بر خلاف روح قانون است. نه قانون استخدام بشما این را حق را میدهد و نه سایر قوانین وقتی حقوق انتظار خدمت باید داده شود که حقیقه کار نباشد، يك جماعتی در وزارت داخله هستند که هر جا میخواهند آنها را بفرستند میگویند نمیرویم...

دادگر - همه میروند

آقا سید یعقوب - وزارت داخله را بر سبیل مثال عرض کردم و الا جسارت نمیگردد و این يك مسئله بود که در این جا خواستم به آقایان وزراء عرض کنم که باینکه در ایالات و ولایات آنقدر کار هست به منتظرین خدمت بول ندهند که در طهران خرج کنند، این يك مسئله، مسئله دیگر این است که وزراء کاملاً تشکیلات فارس را در نظر بگیرند و حالا که بحمد الله قشون فارس

يك اقداماتی کرده است که امنیت سردسیر فارس را فرا گرفته است سایر چیزها را هم در نظر بگیرند مخالفت من در این جا از نقطه نظر این بود خواستم احتیاجاتی را که ایالت فارس دارند تذکر بدهم که در نظر بگیرند

وزیر عدلیه - باز شروع میکنم بنده به همان اصلی که اول عرض کردم البته آقای آقا سید یعقوب هم علاقه دارند که بعد از همه این صحبت ها يك طوری بشود که بودجه بگذرد وزارت عدلیه هم بعد از اینکه چهار ماه طلب کار نیست شش ماه دیگر هم معطل نماند این است که بنده به تفصیل جواب عرض میکنم. اینکه فرمودند تشکیلات اصفهان زیاد است و فارس کم است گفتم می گفتم خودتان در ضمن تصدیق فرموده باشید که اصفهان به اندازه خودش شاید داشته باشد یا شاید هنوز هم باز کم است منتها فارس آن اندازه که باید داشته باشد ندارد ولی عرض میکنم که ما این مبلغی را که داشته ایم آنطوریکه ممکن بوده است تقسیم کرده ایم که هیچ زیره نگذاریم. ولی معیناً نباید طوری تقسیم کرد که همه جا نقص باشد و این را بنده موافق نیستم و بنده میگویم به اندازه که داریم باید معنی کنیم در نقاطی که لازم است و به اندازه که ضرورت دارد تشکیلاتمان را بدهیم و بعد در نقطه دیگر. اولاً جمعیت را باید نگاه کرد یا نه؟ شهر اصفهان عده جمعیتش چه قدر است؟ لا اقل صد هزار نفر سه برابر شیراز آنوقت اگر ما در اصفهان پنجاه هزار تومان بودجه بدهیم و در شیراز سی و نه هزار تومان آیا مال اصفهان زیاد است؟ بی مناسبت است؟ آخر ما باید تناسب و احتیاجات هر محلی را در نظر بگیریم و این بودجه را تعمیم کنیم...

بامداد - فارس آخر ایالت است.

وزیر عدلیه - باید اول مراکز ایالات و ولایات را در نظر گرفت و شیراز که مرکز ایالت فارس است آنجا را با اصفهان مقایسه کرد و اول آنجا را درست کرد بعد برای قسمتهای دیگر هم بتدریج در نظر گرفت و اشخاصی حاضر کرد و بطور خلاصه آنجا هائی هم که

بودجه شان زیاد است زیادتر از حد خودشان ندارند. اینکه فرمودید در اداره ثبت اسناد يك عده مأمورین زیاد هستند که کار ندارند، آقا بنده يك عده مأمورینی دارم که به درد ثبت اسناد میخورند ولی به درد قضاوت نمیخورند و بنا بر این ممکن است که دست بنده هنوز هم در قسمت قضائی بسته باشد و میبایستی به تدریج آدم تربیت کنیم و حاضر کنیم در صورتیکه برای ثبت اسناد آن مقداری که آدم لازم داریم حاضر است اما راجع به منتظرین خدمت گمان میکنم که در این مسئله بین بنده و سایر اعضاء هیئت دولت و تمام افراد نمایندگان هیچ اختلاف نظری نیست و هر مأموری را که ما مأمور يك محلی می کنیم و نیروی رفتن او در حکم تقاضای انتظار خدمت است و مطابق قانون استخدام کشوری کسی که خودش تقاضای انتظار خدمت نکند به او حقوق نمیدهند.

رئیس - آقای روحی

روحی - موافقم

رئیس - آقای دکتر مصدق

دکتر مصدق - بنده با این ماده واحده که امروز مطرح است از دو نظر مخالفم نظر اول من این است که این ماده برخلاف قانون محاسبات عمومی تهیه شده است چون آقای وزیر مالیه تشریف دارند امیدوارم تصدیق بفرمایند که ماده ۱۶ و ۱۷ قانون محاسبات عمومی کاملاً میرساند که این ماده واحده با این ترتیب ابداً مطابق قانون نیست این نظر بنده است راجع به طرز تنظیم بودجه زیرا همینطوری که در جلسه قبل یکی از نمایندگان فرمودند که بودجه باید مطابق جریان قانونی به مجلس بیاید و مطرح شود و مذاکره شود و شورت بشود و بجزریان قانونی بگذرد و طوری باشد که قوانین رعایت شود این را بنده مخالف نیستم و باید طوری هم باشد که طرز تنظیم بودجه هم مطابق قوانین باشد و از نظر اینکه برخلاف ماده ۱۶ و ۱۷ قانون محاسبات عمومی است بنده مخالف هستم. ماده ۱۶ و ۱۷ میگوید که بودجه هر وزارتخانه باید ماده به ماده نوشته شود و حالا بودجه کل ممکتی را

در تحت يك ماده واحده آورده اند و میخواهند بگذرانند در صورتیکه آن بودجه چهار دپواری هم که سابقاً بود اگر آن را هم میخواستند اجرا کنند مقتضی این بود که برای هر وزارتخانه يك ماده بنویسند نه اینکه بودجه مملکت را از دخل و خرج در تحت يك ماده واحده بیاورند که تصویب شود. این از نظر صورت از يك نظر دیگر عرضی که بنده داشتم راجع به بودجه وزارت امور خارجه است بنده با بودجه وزارت خارجه نمیتوانم بگویم مخالفم ولی يك نظریاتی دارم که میخواهم عرض کنم ولی خیلی متأسفم که سربى صاحب میزاشم و آقای کفیل وزارت امور خارجه تشریف ندارند.

وزیر مالیه - بنده هستم

دکتر مصدق - با بودجه وزارت امور خارجه بنده مخالف هستم ولی نمیتوانم در تمام آن مخالفت کنم زیرا که اعضاء وزارت امور خارجه مردمان صحیح العملي هستند بطور کلی بنده يك وقتی با آنها هم قطار بودم و آنها را خوب میشناسم و میدانم که همیشه در مصالح مملکت اقدام کرده اند و با حقوق این طور اشخاص بنده نمیتوانم مخالفت کنم ولی بطور کلی میتوانم عرض کنم که اگر يك مبلغی برای وزارت امور خارجه خرج میشود برای این است که عملیات وزارت خارجه که صلاح مملکت باشد و اگر وزارت خارجه حس نکند که يك چیز هائی صلاح مملکت نیست عمل نکند. یا اینکه اگر نظری داشت اقدام کنند تا آنکه مسئله حل شود. و این مسئله در همه جای عالم معمول است که اگر وزارت خارجه يك تصمیمی گرفت و تصادف کرد يك چیز هائی میروند قبلاً با مجلس شورای ملی یا کمیسیون خارجه یا با شخصیکه بصیرتشان شاید بیشتر باشد و نظرشان روشن تر باشد مذاکراتی میکنند و مشورت می کنند آن تصمیم را میگیرند و عمل میکنند ولی هیچ دیده نشده است که وزارت خارجه ما بیاید و در يك مسائلی که شاید بدیهی باشد (نظر خودم را عرض میکنم) يك تعلیماتی بگیرد که این عملیات خیلی مفید باشد. حالا عرض نمیکنم مضر زیرا البته این مسائل را باید

درش دقت کرد و بحث کرد و فهمید و آنگاه معلوم شود که مضر است. و فعلاً میخواهم آن نظری را که در بودجه وزارت امور خارجه دارم عرض کنم و آن این است که در جلسه ۱۳ اردی بهشت که دولت لایحه تعرفه قانونی و اجازه انعقاد قرار داد های گمرکی را پیشنهاد نموده بود چون من شنیده بودم که اجراء تعرفه پیشنهادی دولت نسبت بمال التجاره هائی که غیر از دول جواهر شوروی وارد میشود در سال معادل يك میلیون و نیم از عایدات گمرکی ما میگذرد بصره باین مضمون پیشنهاد نمود: « هر گونه قرار داد گمرکی و یا نظامنامه و یا تعرفه که قبل از تصویب این قانون بین دولت ایران و دولت دیگری وجود داشته باشد از تاریخ بیستم اردیبهشت ۱۳۰۷ منسوخ و ملغی است » و از این پیشنهاد مرادم این بود که چون در مدت هشت سال دوازده میلیون از عایدات دولت کم میشود و دولت هم نظری نداشت مگر اینکه بعد از هشت سال استقلال گمرکی ما تأمین شود مجلس بصره پیشنهادی مرا تصویب کند تا در تقاضای مدت هشت سال هیچ استخوانی لای زخم نماند و دولت بتواند هر گونه تصرفی که میخواهد در تعرفه گمرکی بنماید بعد از توضیحات من شاهزاده وزیر مالیه بیاناتی فرمودند که لازم است من باب یادآوری قرائت نمایم: « در موقعی که پیشنهاد آقای دکتر مصدق قرائت شد بنده عقیده خودم را عرض کردم و گفتم که این مطلب واضح است و محتاج هیچ توضیح نیست و حالا هم اگر ایشان خیلی اصرار دارند که پیشنهادشان باقی باشد چون بنده نمیتوانم قبول نکنم قبول میکنم ولی فقط با آقای دکتر مصدق می خواهم دو نکته را عرض کنم و آن این است که هر قراری که بر طبق این تعرفه دولت با يك دولت دیگری می بندد مقدمه آن قرار داد این خواهد بود که تمام قرار داد های سابق منسوخ است پس این مسئله واضح است و محتاج بتکرار نیست مسئله دیگری که میخواستم عرض کنم این است چون ایشان فرمودند این تعرفه جدید بصرفه ما نیست بنده با این فرمایش ایشان موافق

نیستم و عرض می کنم که این تعرفه بالنسبه بتعرفه قانونی که اخیراً از مجلس گذشت و صرفه اش بیشتر است زیرا حد اقل هایش با تعمی بیشتر است و با تقریباً مساوی است ولی حد اکثر هایش خیلی زیاد تر است پس این تعرفه گذشته از اینکه استقلال گمرکی ما میدهد بصرفه مالی ما هم هست و همانطور که خودشان فرمودند در مسئله گمرک ما زیاد نباید نظر مالی داشته باشیم معذالک ملاحظه صرفه مالی هم شده است. بنده از آقای دکتر مصدق تقاضا میکنم پیشنهادشان را مسترد بدارند و برای بنده محظور و اشکال تولید نکنند برای این که اولاً از يك طرف ایشان اصرار می ورزند و از طرفی بنده نمیتوانم قبول نکنم زیرا مقصود همین است و از طرفی بعضی آقایان مخالفت میکنند بعنوان اینکه اولاً این واضح است و علاوه این قبول مثل اقرار ضمنی است و خوب نیست از آنطرف بنده نمیتوانم قبول نکنم زیرا معکوسش خوب در انظار جلوه نمیکند بنده و تمام هیئت دولت در حضور رئیس الوزراء مملکت در این مجلس که يك جای رسمی است عرض میکنم که پس از تصویب این تعرفه که يك تعرفه مستقل مملکتی است بموجب همین تصویب و از روی همین تعرفه و بر طبق همین اختیار با دیگران داخل در مذاکره میشود و تمام تعرفه های قبلی و سابق که دولت ایران با دیگران داشته منسوخ است بنا بر این دیگر این پیشنهاد آقای دکتر مصدق لزومی ندارد (بنده هم نظر به قول صریحی که ایشان دادند پیشنهاد خود را استرداد نمودم و چون لایحه بقید دوفوریت مطرح شده و موقع مذاکره در کلیات هم از دست رفته بود لذا ممکن نشد نظریاتی که در موقع مذاکره قرار داد گمرکی با اتحاد جواهر شوروی درجاسته سی ام مهرماه ۱۳۰۶ عرض شده بود و تمام آقایان میدانستند در فانی تکرار نمایم از اینکه دولت بعهده خود وفا نمود و فصل اول قرار داد گمرکی ایران و انگلیس که در بیستم اردی بهشت منعقد شده این طور تنظیم شده است: (اعلیحضرت پادشاه انگلستان نظر

باینکه ملتفت اهمیت استقلال گمرکی برای ایران هستند بمناسبت روابط مودت بین دولتمین معظمتین متعاهدین نیات اعلی حضرت پادشاه ایران را در اینقسمت تسهیل نمایند موافقت میکنند تمام مقررات عهد بین طرفین معظمتین متعاهدین که بنحوی از انحاء استقلال کامل دولت ایران را در وضع تعرفه گمرکی خود محدود می ساخت ملغی بدانند « بنده خیلی متشکرم ولی از خبر رویت که در ۲۴ اردی بهشت در جراید مرکز منتشر شد و از قراری است که قریباً مینویسند: (مورخه دهم یازدهم مه ۱۹۲۸ - طهران یازدهم شب گذشته در ساعت نه و چهار و پنج دقیقه تعرفه مستقل گمرکی بین ایران و انگلیس باضمی کنفیل وزارت خارجه ایران و وزیر مختار انگلیس رسیده و یاد داشت های مختلفی بین دولتمین راجع بپاره ای مسائل مبادله شده است که منجملاً اعتبار و بقای قوت معاهدات موجوده است که بدسبب معاهده حاضره نقض نشده اند آن زمانیکه معاهده تجارت و بحر بیسمائی منعقد گردد و همچنین دولت ایران حق خواهد داشت موقه معاهده جدید را بر زمینة تعرفه حد اقل فعلی ایران بطوریکه در سیم مه بتصویب مجلس رسیده است اجرا کنند اینک بتصویب رسد دولت ایران یاد داشتی بوزیر خارجه انگلیس راجع باقدامات مختلفه قضائی دایر به تنظیم وضعیعت اتباع انگلیس بر طبق قوانین تسلیم نموده و یاد داشت های دیگری در باب داخل مذاکره شدن با کمپانی هوا بیسمائی امپراطوری برای طیران دور فراز اراضی ایران جهت اطالء سرویس هوائی موجود با هندوستان مبادله شده است دولت ایران اظهار داشته است که چون نظر دولت آن است که میدانهای طیران دواتی ایجاد کند و علت خاصی نمی بیند که با بازه شرایط اداره هوا بیسمائی انگلستان اجازه استفاده از این میدانها را هوا بیسمائی بدهد بهمین جهت دولت ایران حاضر است با کمپانی راجع باین مسئله داخل مذاکره شود « این خبر رویت قبول نمایم چه معقول نیست که خبر تکار رویت این

قبیل اخبار را که در سیاست مملکت از قضایای حیاتی و مهمی است بدانند ولی دولت در جراید چیزی منتشر نکند و از نمایندگان مجلس شورای ملی هم این قبیل امور را مکتوم بدارد ما خوشوقت بودیم که در دوره ششم تقنینیه موقعیتهای بزرگی در سیاست بین المللی نصیبمان شده که جبران بعضی ضررها را میکند که یکی از آنها الغاء کاپیتولاسیون و دیگری استقلال تعرفه گمرکی بود بدخترانه این خبر امیدواری ها را بیأس تبدیل کرد...

بعضی از نمایندگان (بطور همهمه) مایوس نیستیم باسائی - شما چرا این قضایا را میفرمائید؟! دکتر مصدق - از الغاء کاپیتولاسیون تا یاد داشت دولت راجع باقدامات مختلفه قضائی منتشر نشود چیزی عرض نمیکنم... رفیق - رویت رسمیت ندارد دکتر مصدق - ولی راجع با استقلال گمرکی نظر میآید که هر چه بوده حرف باشد... بعضی از نمایندگان (بطور همهمه) رویت رسمیت ندارد.

دکتر مصدق - زیرا که مخبر رویت میگوید اعتبار و بقای قوت معاهدات موجوده بوسیله عهد نامه جدید گمرکی نقض نشده و تا زمانی که معاهده تجارت و بحر بیسمائی منعقد نشود بحال خود باقی است در اینصورت امضای قرار داد گمرکی و اجزای تعرفه قانونی وقتی مطابق رأی مجلس است که قرار داد سابق لغو شده باشد و لا معقول نیست که از عایدات دولت در سال چند کسر شود و بعد از انقضای هشت سال هم استقلال گمرکی نیابد هر گاه دولت منکر است مال التجاره ورودی يك سنه را از روی تعرفه ۱۹۲۰ و تعرفه جدید حساب کند و صورت آرا بمجلس بیاورد تا معلوم شود ضرر دولت در سال چقدر است.

تایماً - دولت انگلیس از سال ۱۹۰۳ یعنی قبل از مشروطه با ما قرار دادی داشت که بدون مدت بود و

بعقبده اکثریت علماء اهل فن این قبیل قرار دادها که بر خلاف مصالح خیالی يك ملتی است هر وقت قابل نسخ است (نمایندگان - صحیح است) ولی یاد داشتی که مخبر رویت اعلان میکند صورت دیگری بآن داد و مدت آرا بزمان انعقاد قرار داد تجارتمی و بحر بیسمائی موکول میباشد. ثالثاً اگر قرار داد ۱۹۰۳ از قرار داد تجارتمی و بحر بیسمائی بحث میکرد ممکن بود بگویند که تا قرار داد تجارت و بحر بیسمائی دیگری منعقد نشود نقض قرار داد ۱۹۰۳ برای طرفین متعهدین تولید مشکلات میکند ولی وقتی که قرار داد گمرکی بر طبق تعرفه حد اقلی که از مجلس شورای ملی گذشت امضا شد دیگر موکول شدن نقض قرار داد گمرکی ۱۹۰۳ با انعقاد قرار داد تجارتمی و بحر بیسمائی موید ندارد و معلوم نیست که از قرار داد تجارتمی دولت ما چه فهمیده و مقصود چیست زیرا آمال و آرزوی دولتمین این است که هر وسیله در بخار آزاد استیلاء قواء بحریه خود را مستقر نموده و راه تجارت بر روزنه آردی و استقلال را بر دول کوچک مسدود نمایند و تاریخ با اینطور نشان میدهد که هر وقت ایران در امور بحریه اقدامی نموده قدمهای سریعی بر علیه امور اقتصادی و استقلال خود برداشته است صرف نظر از حرفهای آنکه نسبت با آب شور بحر خزر گفته اند در ۱۸۹۰ میلادی بود که برای جلوگیری از برده فروشی نمایندگان عهد از دول من جمله ایران در روگنل جمع شده و قرار دادند که کشتی های تجارتمی مظنون بحمل غلام و کشتی در بحر آزاد تفتیش شود و چون دولت ایران وسایلی نداشت در خلیج فارس و عمان یعنی دو دریای بخور ایران این تفتیش منحصر بحدت بعضی از دول قری افتاد و رفتار مأمورین آنها با تجار ایران اینطور بود یا میبایست آنها ترك تجارت نموده معزوم شوند یا اینکه بپرق دول قوی را در کشتی خود قائم مقام برق ایران نمایند و بعد چون برده فروشی دیگر موضوع نداشت میبایست طرح دیگری پیش آید که باز دول قوی حق نظارت و تفتیش را در موضوع دیگر ادامه دهند و دول ضعیفه را از وسایل دفاعیه

و اتباع آنها را از تجارت محروم سازند این بود که در ده سپتامبر ۱۹۱۹ جمعی از دول فرانس در محلی موسوم بسن ژرمن آمده نمایند فرستاده و عهد نامه موسوم بقرار داد سن ژرمن را منعقد نمودند که موضوع اصلی آن این بود امضا کنندگان از طریق خشکی و دریا بعضی از قطعات افریقا و آسیا را بعنوان منطقه ممنوعه تحت نظارت و تفتیش آورده و ورود اسلحه و مهمات را در آن نقط تحت شرایط و قیود خاصی بگذارند قرار داد سن ژرمن مناطق ممنوعه را منطقه دری در محری تقسیم کرده بود که منطقه دری بطور کلی عبارت بود از يك عده مالك اسلامی واقع در افریقا و آسیا و منطقه بحری عبارت از بحر احمر و خلیج عدن و فارس و عمان ایران هم جزو منطقه ممنوعه قرار گرفت زیرا در موقع انعقاد این قرار داد فقط در تصرف دولت انگلیس عضو جامعه ملل بود و لذا دولت زیور میبایست از طریق بحر و دری یعنی هم از جنوب و هم از شمال ایران را تفتیش و نظارت نماید

چون قرار داد سن ژرمن يك معاهده حق شکامه بود و با سراه ویلسن و فلسفه جامعه ملل مطابقت نمی کرد مورد توجه نشده من جمله مجلس سنی آمریکا از تصویب آن خود داری کرد و بعد از انقضای هفت سال ممکن بود تجدید نظر شود این بود که در چهارم مه ۱۹۲۵ کنفرانسی که عبارت از نمایندگان چهار و چهار دولت من جمله ایران بود در ژنو برای تجدید نظر تشکیل شد و بر حسب مقتضیات وقت بعضی از دول من جمله ایران از منطقه دری خارج شد ولی منطقه بحریه که عبارت از تفتیش کشتی های بحر احمر و خلیج عدن و فارس و عمان بود کما کان باقی ماند و چون نمایندگان کابینه هلموی فهمیدند که اگر تا خاتمه در کنفرانس بنامند مقهور اکثریت میشوند و حقوق دولت ایران در بخار آزاد خصوصاً در خلیج فارس و عمان از بین میرود لذا قبل از اخذ آراء اعتراض دولت متبوعه را نسبت با این قرار داد و عدم شرکت خود را در کنفرانس بگوش عالمیان رسانیده خارج

شد ولی البته خروج نماینده ایران - نظریات دول قویه را متزلزل نمی کرد و بالاخره يك اکثریتی برای اینکه کنفرانس نتیجه دهد حاصل شد مشروط باینکه مقررات کنفرانس وقتی اجرا شود که پارلمان ۱۴ دولت امضاء کنند آن را تصویب نمایند و چون تا کنون فقط در پارلمان سه دولت یعنی فرانسه و چین و ونزوئلا بیشتر تصویب نشده این است که بلا اجرا مانده است .

هرگاه از قرارداد بحر بیثباتی مراد وضع موادی است که خدمات کابینه پهلوی و نماینده ایران را باطل کند موضوع مهم و قابل بحث است چه اگر قرار داد بحر بیثباتی مطابق مطلوب بسته شد خلیج فارس آزاد است می رود و الا قرارداد ۱۹۰۳ می ماند و اساس بدیختی ما میشود یعنی هیچ تغییر در تعرفه گمرکی ممکن نمیشود مگر اینکه رضایت دولت انگلیس قبلاً جلب شود در اینصورت نه این است که استقلال ما در مقابل مال التجاره آن دولت محدود است بلکه برطبق مراسله ضمیمه قرارداد گمرکی ایران و دول جواهر شوروی که از این قرار است :

دولت علیه ایران نظر باینکه توسعه و ترقی تجارت و بهبودی اوضاع اقتصادی عمومی ایران موافق با توسعه روابط تجارته مابین ایران و اتحاد جواهر شوروی - سوسیالیستی میدانند از دولت اتحاد شوروی خواهش می کنند قبول نماید که اگر دولت علیه ایران بخواهد در آتیه و حتی قبل از انقضاء مدت مندرجه در ماده ۱۳ قرار داد گمرکی منعقد در تاریخ امروز تعرفه مستقل گمرکی بر قرار نماید و تعرفه های کنوالتیونی (تعرفه ها به اعتبار قرار دادها) را ملغی دارد با میل دولت علیه ایران موافقت نموده قرار داد گمرکی منعقد در تاریخ امروز مابین مملکتین را از درجه اعتبار ساقط شده دانسته و تعهدات دولت علیه ایران را که از عهد نامه ۲۶ فوریه ۱۹۲۱ راجع به قرار داد گمرکی ناشی میشود خاتمه یافته محسوب دارد بدین معنی است که پس از برقرار شدن تعرفه مستقل مذکور در فوق مال التجاره های

شوروی در ایران از هر حیث بحالت بدتری از مال التجاره های متشابه هر دولت ثالثی گذارده نخواهد شد الی آخر با دول مزبور هم محدود و بالاخره شرط دول کامله الوداد که معمول تمام عهد نامه ها است استقلال ما را در مقابل تمام دول محدود میباید . یعنی باینکه ما با يك دولتی قرار دادی داشته باشیم که بخواهیم آن را نسخ کنیم هر تعرفه که با او ببندیم بحد اقل خواهد بود یعنی رضایت او خواهد بود راجع بدول جواهر شوروی هم همینطور باید اجرا شود بنابر این استقلال گمرکی ما را با هر دولتی که دارای شرط کامله الوداد باشند محدود میباید . بطور خلاصه نتیجه اخبار رویتز این میشود اولاً - چون داد راشت راجع باقدمات مختلفه قضائی منتشر شده معلوم نیست که کابینولا سیون در تحت چه قید و شرطی ملغی شده است

ثانیاً - بر طبق قرار داد گمرکی دولت انگلیس از تعرفه اقل استفاده میکنند و مبلغ مهمی در سال از عایدات گمرکی ما کسر میشود بدون اینکه قرار داد ۱۹۰۳ لغو شده و استقلال گمرکی تأمین شده باشد

ثالثاً - قرار داد ۱۹۰۳ چون مدت نداشت هر موقع قابل فسخ بود ولی فعلاً بصورت دیگری در آمده و مدت آن بزمان قرار داد تجارت و بحر بیثباتی موکول شده

رابعاً - دولت متعهد شده است که میدان هائی برای طیارات بسازد و با شرط معامله متقابل به بعضی دول حق استفاده دهد که بعقیده مطلعین این عهد برای ما مضر و معامله متقابله هم موضوع ندارد زیرا پرواز نمودن طیارات ما در خاک آنها عملاً محال است .
وزیر مالیه - اظهاراتی که نماینده محترم فرمودند دو قسمت داشت خودشان هم تفکیک کردند يك قسمتی راجع به ماده واحده و بودجه بود و متمسک به قانون محاسبات عمومی و ماده شانزده و هفده آن قانون شدند يك قسمت راجع به سیاست خارجه مملکت بود و نظریاتی در آن قسمت داشتند . در آن قسمت اولی که راجع به قانون

محاسبات عمومی است اشتباهی فرمودند . ماده شانزده می گویند که بودجه خارجه با رعایت تقسیم بر فصول و مواد پیشتر در مجلس شورای ملی خواهد شد . این ماده کاملاً رعایت شده تمام بودجه هائی که دولت به مجلس پیشنهاد کرده است در ای مواد و فصول است .
دکتر مصدق - ماده هفده را هم بخوانید .

وزیر مالیه - عجله نفرمائید ماده ۱۷ میگوید بودجه هر دو از طرف مجلس شورای ملی تصویب میشود (دکتر مصدق - صحیح است) کاملاً صحیح است بنده هم میدانم صحیح است مقدمه این عمل را کی میکنند ؟ کمیسیون بودجه . کمیسیون بودجه بر طبق ماده هفده این عمل را کرده حالا ما از مجلس چه خواسته ایم ؟ خواسته ایم که موافقت با نظر کمیسیون بودجه کنند عمل کمیسیون بودجه در این عطف قائم مقام عمل خودش باشد . حالا اگر مجلس رأی میدهد که خودش موافقت کرده و اگر رأی میدهد صلاح نداشته . این دیگر نقطه نخواهد بود . طلب خنثی واضح است و روشن است . امروز هم این کار را کرده ایم . بهر حال هر زنده ایم شما بخواهید گفتن این لایحه را برود بنده دو نك بودجه ۱۳۰۷ مملکتی را آوردیم و تقاضا کرده و در همین مجلس قایل آن دانستیم . همین رویه بودجه وزارت جنگ را رأی دادند . همین رویه بودجه امنیت را رأی دادند . همین رویه بودجه نظمی را رأی دادند . همین رویه اعتبارات مملکتی دولت را رأی دادند . همین رویه اعتبارات فوق العاده را رأی دادند . همین ترتیب در ۳۰۶ بودجه عمومی عمل کردیم . در ۳۰۷ بودجه يك قسمت از بودجه که از حیث مبالغ از دو نك بودجه كل مملکتی تجاوز است اینکار را کردیم . حالا آمده ایم برای تمام بودجه مملکتی این کار را بکنیم پس نه وزارت مالیه مخالفتی با قانون محاسبات عمومی کرده است و نه از ماده شانزده و هفده اطلاع نداشته که حالا بدیگری در کمیسیون بودجه هم مطابق قانون محاسبات عمومی عمل کرده است . ما هم يك تقاضائی از مجلس میکنیم

مجلس شورای ملی هم که خودش هم واضع قانون محاسبات عمومی است و هم رأی دهنده به بودجه ها است مختار است که این تقاضا را که ما ، صاحب مملکت میدانیم بپذیرد و رایی که میدهد قاطع باشد یا اینکه بپذیرد و بگوید خبر تمام بودجه ما را قاطعاً تمام جزء بجزء خود مجلس باید رأی دهد .

دکتر مصدق - بنده هم مخالفت کرده گنایید اینکار را بکنید .

وزیر مالیه - مقصود این است که فرمودند وزیر مالیه پنج ماده است و این ماده بر خلاف قانون محاسبات عمومی نظام شده است این اشتباه فرموده اید کاملاً بر طبق قانون محاسبات عمومی و مخصوصاً ماده شانزده و هفده نظیر شده است . حالا برویم به قسمت دیگر بنده هم خیلی خواهش میکنم که امروز استفاده میشود از لایحه بودجه مملکتی که تمام مسائل در این موقع میتوان در مجلس بحث شد در نك موضوعی هم که مربوط به سیاست خارجی است بحث میشود چون سیاست خارجی از نظر اهمیت در نك اول است هم برای دولت و هم برای مجلس و این سیاست خارجی یکی از مضحری است که قریباً عده بسیار است که همیچ شرفی با این مملکت بخودش ندانند است (نمایندگان - صحیح است) بنده از این مسئله نظری خواهم نمود اما از چیزی که من متاثره نیستم . يك رأی است که نماینده مثل آقای دکتر مصدق که هم خطای کرده هستند و هم وکیل هستند هم خودشان وزارت خارجه را تصدیق کرده اند ایشان تشریف بیاورند پشت این نمایان و در يك همچو مجلس باستناد بنده رویتز چه گفته است .

دکتر مصدق - بنده

وزیر مالیه - بنده خبر رویتز را ندیده بوده

دکتر مصدق - بنده حالا خواندم

وزیر مالیه - بخواند بد ولی من حافظه ام زیاد خوب نیست که تمامه را حفظ کرده باشم اگر مرخص بکنید در مورد بنده باز مستحضر بشود که آنوقت آه

نیاید اینجا و زردید بکنید آنهم در مقابل چه ؟ در مقابل عهد نامه های رسمی و در مقابل امضای رسمی دولتها و در عهد نامه هائیکه اجرا شده است . چیز عجیبی است ؟ این اصلاً مضحك است ! ببخشید خیلی عذر میخواهم ؟ رویتر هیچ گونه رسمیتی حتی برای دولت انگلیس هم ندارد (صحیح است) هر مزخرفی هر بی معنی هر لافزایی را که هر کس نوشت این سند میشود ؟ ! بعلاوه رویتر چه گفته ؟ هیچ . . .

دکتر مصدق - ما از خدا میخواهیم

وزیر مالیه - نه ، تنها این نیست که ما از خدا میخواهیم ما بایستی آقای دکتر مصدق این اندازه آشنا باصول باشیم که در يك همچو مجلس رسمی بر خلاف اصول يك همچو حرفه ای رژیم و بعلاوه ما باید این اندازه انکاء واعتماد بنفس داشته باشیم . ما نباید خودمان را اینقدر ضعیف و متزلزل و مردود و ترسو معرفی بکنیم و بالاخره این صنعتی که در این مردم و مملکت بوده و هنوز هم استعدادش هست و این مملکت را بروز سیاه نشانده است و حالا با يك زحمت بر علیه این فکر دارد يك عکس العملی اتخاذ می شود . میتوانید استفاده کنید شما باید انکاء بنفس داشته باشید . شما که ایران هستید از رعیتان از بزرگان از تاجران از مستخدمان از وزیر از وکیلان میتوانید اعتماد داشته باشید که شما هم مثل دیگران کسی هستید که حقوق خودتان را میتوانید حفظ کنید (صحیح است) به مجرد اینکه يك کسی را داشته باشید که شما را راهنمایی کند و شما را اداره بکنند و مخاطرات را از شما دور بکنند شما میتوانید حقوق خودتان را حفظ کنید شما يك همچو چیزی را دارید متزلزل میکنید به بهانه چه ؟ به بهانه رویتر ؟ بنده عقیده ام این است که آقای دکتر مصدق شما سره نیت ندارید . من این را همیشه گفته ام که شما سوء نیت ندارید اما اجازه بدهید که بشما عرض بکنم که از هر نقطه حسن نظر هم باشد این حرفهای شما از هر حیث مضر است نه تنها از نقطه نظر اخلاق برای ما و مردم مضر است از نظر سیاست

هم مضر است . آقای شما در جراید همه ندیدید عهد نامه را که بین دولت ایران و دولت انگلستان منعقد شد ؟ آقای دکتر مصدق خودشان اینجا ماده اولش را خوانند و اظهار تشکر و قدر دانی هم کردند .

دکتر مصدق - بله بله .

وزیر مالیه - منتشر شد ، امضا شد ، اجرا شد ، الان تعرفه که اجرا میشود کدام تعرفه است تعرفه مستقل است یا نه ؟

دکتر مصدق - تعرفه مستقل است

وزیر مالیه - بر طبق چه ؟

دکتر مصدق - بر طبق قانون ؟

وزیر مالیه - قانون مکملش چه بود ؟

دکتر مصدق - عهد نامه .

وزیر مالیه - بسیار خوب قرار دادی که ما با انگلیسها بستیم با مضای دولت انگلیس چه میگوید ؟ آن عهد نامه در ماده اولش همانطور که خواندید میگوید : هر قرار دادی بهر نحوی از انحاء بین دولت ایران و دولت انگلستان قبلاً راجع به مسائل گمرکی موجود بوده فلسفی است و در آتی به این شکل و ترتیب رفتار میشود و این قرار دادی هم که ما می بندیم برای مدت هشت سال است در قانونی هم که از مجلس گذرانده بودید همین بود که بدولت اختیار دادید که برای يك مدتی با دول خارجی قرار داد به بندیم که مدتش از هشت سال تجاوز نکند خوب پس چه چیز از کجا آمد که شما برای من قرار داد ۱۹۰۳ و ۱۹۲۰ را زنده کردید ؟ این دم عیسوی از کجا بیرون آمد ؟ . . .

دکتر مصدق - خبر رویتر

وزیر مالیه - رویتر ؟ حالا رویتر در دنیا حائز این مقام شده است که در مقابل قوانین مملکتی ، در مقابل استقلال دول ، در مقابل امضاء دولت انگلستان (که شما خودتان میدانید که در جزو ممالک دنیا یکی از دولی که نسبت با امضاء و عمل خودش همیشه از همه کس مقیدتر بوده دولت انگلستان است) آنوقت رویتر آمده

يك همچو حرفی زده است این عملیات متزلزل میشود ؟ ! حالا من يك چیز دیگر بشما عرض میکنم این فرمایشات را اگر درست درش دقت کنید به بنده حق خواهید که عرض کنم بی مطالعه بوده است . . .

دکتر مصدق - خبر رویتر را ملاحظه کنید .

وزیر مالیه - خودتان اینجا مراسله را که ما روسها عهد نامه کردیم ذکر فرمودید در آن مراسله ما از روسها تقاضا کردیم . این تقاضا را می کردیم ؟ در یکسال پیش البته تصدیق دارید که من حیاست میخواهم عرض بکنم . هیچ بنده هم ربطی ندارد . بنده مکرر عرض کرده ام که ماها وسبلاً اجرا هستیم . عرض کردیم که اگر شما نسبت به يك کسی باید قدر دان باشید نسبت به رئیس مملکت است (نمایندگان - صحیح است) نسبت به شاه مملکت است (صحیح است) ماها قبلاً هم در این مملکت بودیم نه این است که حیاست میخواهم عرض کنم میخواهم . مطلب روشن باشد ما با روسها يك مراسله رد و بدل کردیم در یکسال ، یکسال و نیم قبل از این ترتیب که اگر ما آمدیم تعرفه مستقلی ایجاد کردیم و این تعرفه مستقلمان را اجرا کردیم روسها بیایند از حق خود گذرند . از چه حقی ؟ از يك حقی که بموجب يك عهد نامه قطعی مصوب مجلس شورای ملی (عهد نامه روس و ایران) که با هلند در همین مجلس شورای ملی تصویب شد و آن عهد نامه بسته شد و در آنجا بموجب یکماه ما متعهد شدیم که با روسها قرارداد گمرکی و عهد نامه های طرفینی داشته باشیم . یعنی چه ؟ یعنی استقلال تعرفه گمرکی خودمان را بموجب آن ماده از دست داده بودیم . ما دانان که هست . آن عهد نامه بود که با هلند در این مملکت بسته شد و در همین مجلس شورای ملی تصویب گردیده درست است ؟ (نمایندگان صحیح است) ما يك مراسله با آنها رد و بدل کردیم و گفتیم که اگر ما آمدیم يك تعرفه مستقل گمرکی ایجاد کردیم که این تعرفه را در همه جا اجرا کردیم شما از این حق عهد نامه ثابت بگذرید و آن قرار دادی را که ما با شما منعقد کردیم و بموجب تصویب مجلس شورای ملی

این حق را برای شما معین کردیم این را لغو بدانید و بیاید تعرفه مستقل گمرکی ما را تصدیق کنید دکتر مصدق - صحیح است) خوب . دولت روسیه را آقایان تصدیق می فرمائید که يك دولتی است که نسبت به منافع خودش فوق العاده جدی بوده است علی الخصوص از نقطه نظر تاریخی و اقتصادی و صرفه همیشه ملاحظه این را دارد که اگر رقبی در سیاست داشته باشد آن رقیب سر او يك کلاهی نگذرد . بنده از شما اصراف میخواهم به مجرد اینکه دیدید دولت روسیه از این حق عهد نامه صرف نظر کرد و عهد نامه ۱۹۲۱ مصوبه مجلس شورای ملی را لغو کرد که خودش هم مسئول تعرفه مستقل باشد باز هم بایستی شبیه کنید ؟ . . .

دکتر مصدق - بی

وزیر مالیه - اینها يك چیز های پیش پا افتاده است . حالا میخواهم عرض کنم رویتر . . .

آقای سید یعقوب - با رویتر چکار داریم ؟

وزیر مالیه - آقای آقا سید یعقوب ، بنده این را بشما عرض میکنم چون يك آدم رسمی هستم به رویتر و حرف رویتر اهمیت نمیدهم اصلاً قبل و لایق اینکه میخواهم درش صحبت کنم نمیدانم ولی مختصراً بنده میخواهم یکی دو نکته در اینجا هست برای شما توضیح بدهم چون تمام اینها يك چیز هایی است که به صرفه ما است . اینکه میفرمائید قرار داد بحر بیسائی که اسم برده شده یعنی چه ؟ میدانید یا نمیدانید ؟ شما که نباید حقایق را به خودتان مکتوم کنید ! هیچ میسستی در دنیا ندارم از این است که انسان سرش را بندازد پایین و بگوید من چون جنی را نمی بینم کسی هم نمی خواهد مرا به بند . شما مگر بد بختی ها و مصائب سیاست خارجی آن تنها کابینتولاسیون و تعرفه مستقل بود . از این مصائب شما خیلی دارید باید همه اینها را پاره کرد ولی البته همه را یکمرتبه نمیشود پاره کرد . باید مرور و موقع خودش پاره کرد . باید الایم فالایم را منظور داشت . شما هیچ سلسله و زنجیر و هیچ بدبختی

بزرگتر از کاپی تولاسیون و تعرفه گمرکی نداشتید. این تمام شد. حالا باید از بقیه اش صرف نظر کرد؟ شما که وزیر امور خارجه بوده این قرار داد برده فروشی چیست؟ يك عهد نامه است که قبل از مشروطیت مثل سایر قرار داد ها بسته شده و در عالم خودش جزء اسناد رسمی است و هر وقت يك اعتباری داشته. این قرار داد برده فروشی را که بسته اند يك حقوقی را از شما در خلیج فارس برده. بنده این را بلند عرض می کنم و هیچ کتمان هم نمیکنم. مگر وقتی که يك حقیقی است نباید گفت؟ ولی ما میخواهیم زیر این هر برویم و از آنها قبول گرفته ایم که در این قرار داد برده فروشی که شما در این قرارداد بحر دریائی میگیرید درش تجدید نظر بشود و آنها این اصل را از ما پذیرفته اند که در این قرارداد و عهدنامه پاریس و تمام قراردادهای دیگری که ما دارند تجدید نظر بشود این بد است؟

دکتر مصدق - خیر. احسنت.

حاضر شده اند این کار را بکنند که در قرار داد برده فروشی که رویتر سمش را بحر دریائی گذاشته است تجدید نظر بشود؟ این عیبی دارد؟

دکتر مصدق - برده فروشی بین المللی است. وزیر مالیه - این را که بنده عرض میکنم بین المللی نیست بین ما و آنها است آمدیم سر قضیه بین المللی در جامعه ملل و نظارت دو نفریش اصلاح و قرار داد سن ژرمن و تمام این مسائل اینجا دو مطالب است. یکی این است که مفرمائید چهاده یا بدست دولت هستند و بین خودشان چه گفتند که اگر با دولت چهاده مملکت تصویب بکنند چه کار کنند. یکی هم این است که ما چه کار کنیم؟ بنده اولاً خودم وقتی که موضوع قرار داد سن ژرمن را بدین حضور دولت ایران نوشته بودند سرانجام نوشتم که وزارت امور خارجه و آن قرار داد را آن طرزیکه بود مخالفت نکنند و به يك شکل دیگر با يك ملاحظی آن قرار داد بنده پذیرفته بشود اینک علاوه بر آن قرار داد خود دولت ایران باشد بعد سوء استفاده اش کردند و سوء تعبیر کردند بعضی خود ما در این مملکت کردیم. آنوقت وزیر فواید عامه رسانند و دولت اصلاحات قرار داد سن ژرمن بهتر آنجایی که باید ترس زدند و از آنها آمدند بیرون دولت ایران هم شرکت نکرد خوب اگر ما شرکت نکردیم و فردا يك کسی آمد و خواست کلاه ما را بر سر دارد میگذریم؟ خیر. اگر بالاخره يك روزی دیسب جامعه ملل برای ما يك چیز بشری است از آنچه بیرون می آید. شکل ندارد. ما اگر عضو جامعه ملل هستیم زیر این است که جامعه ملل را برای خودمان عقیده مند نمیکنیم. بگذاریم و شاید بین هم کار های من همین ها که اینجا نوشته اند هم عقیده را ندارند. (چون این مسئله نظری است) ولی من شخصاً از شخصین هستم که به جامعه ملل هنوز معتقدم. اگر يك روزی راستی واقعی نظر آهائی که بحرحه ملل معتقد نیستند غلبه کرد یا من خودم دیدم که شباه کرده ام من آهیم بیرون

مگر ما میگذاریم که يك عده نشینند در آنجا و در آبهای ماحق حاکمیت برای خودشان قائل شوند. شما باید بدانید عملیاتی که شد و بنده عرض کردم در سیامت خارجی این مملکت در این دو ساله اخیر یکی از مفاخر این مملکت است این را در باره تکرار میکنم و هزار باره تکرار میکنم و استدلال میکنم و ثابت میکنم این باید به شما تأمین بدهد که نه تنها آن چیز هائی که تا بحال درست شده و بنفع ما گذشته است تمام شده است. خیر باید بشما تأمین بدهد که آن کسیکه این قسمت راه را رفته است و موفقیت حاصل کرده است بقی راه را هم تا سر منزل مقصود خواهد رفت و در این قسمت هم هیچ نباید تردید داشت. راجع به قرار داد تجارت مگر ما نباید قرار داد تجارتي داشته باشیم؟

دکتر مصدق - نسخ قرار داد ۱۹۰۳. موکول به این شده است.

وزیر مالیه - چنین چیزی نیست. این حرفها یعنی چه؟ اقای دکتر مصدق شما قرار داد و عهد نامه و امضاء دولت ایران و انگلیس را که الان هم بحری است این را میخواهید تردید کنید که رویتر يك چیزی نوشته است: ما البته باید قرار داد تجارتي به بندیم و هیچ ربطی هم به این قرار داد ندارد. مگر شما تمام کارهایتان در ضمن کاپی تولاسیون و تعرفه مستقل گمرکی تمام شد شما میدانید که امروز اصول کار این نادولت انگلیس روی چه عهد نامه است به خارج از کاپی تولاسیون و تعرفه مستقل گمرکی ما چیز دیگر نداریم؟ قوسولگری ها اتباع، اقامت کردن، تجارت کردن، اینها محکوم به کدام قوانین است؟ عهدنامه ۱۸۵۷ پاریس که عهدنامه صالح است الان حاکم بر روابط ما بغیر از تعرفه مستقل گمرکی و کاپیتولاسیون است ولی این چه عهدنامه است؟ کهنه مندرس، از بین رفته که طرفین میخواهیم تجدید نظر کنیم وار بین رود. این را نمیشود گفت عهدنامه تجارتي ما میخواهیم عهدنامه تجارتي به بندیم.

وزیر مالیه - بی آزادانه و هیچ قیدی هم نداریم شما از کجا میخواهید غیر آزادی چیز را کردن بگیرد این چیز عجیبی است؟

دکتر مصدق - بنده هم برای کردن تگرفتن این عرایض را عرض کردم.

وزیر مالیه - خیر اینطور نیست. اصلاً چیزی نبود که شما کردن نگیرید؟ منت هم نگذارید که بگویند چیزی بود می گفتم که تکذیب شود. چیزی نیست اصلاً که تکذیب شود خیلی غریب است! پس هر روز باید پارلمان يك مملکت وقتش را صرف این کند که يك چه گفت تکذیب کنند! امضاء دولتی استند است که امضاء میشود بین دو دولت و دو مملکت و طبع و نشر میشود. این حرفها مضرات آقا میفرمائید قرارداد ۱۹۰۳ بی مدت افتادند این را به کی میفرمائید؟ به ما؟ ما انحصاری هستیم که قرار داد شما را با فرانسه ها بهمین نظر که بی مدت بود لغو کردیم شما به ما این حرف را میزنید؟ شما نخواهید اید عهدنامه با فرانسه ها را؟ آخر وزیر امور خارجه بوده اید عهد نامه با فرانسه ها را برای چه و روی چه اصلی لغو کردیم؟ برای این بود که بی مدت بود آنها هم قبول کردند و ما موافقت نمودند خیلی هم متشکریم بی روی همین اصل لغو کردیم زیرا قرار داد بی مدت در مسائل تجارتي و اقتصادی معنی ندارد. حالا شما وقتی اظهار کردید گفتید يك عده هستند که این طور قائل هستند معنی این میشود که يك عده دیگر هم از اصولیون هستند که غیر از این عقیده دارند ما از انحصاری هستیم که نظر آن انحصاری را که نظرشان این بود جلو انداختیم شما تازه بعد از وقوع قضیه آمده اید اینجا به من نصیحت میکنید؟ مرحمت عالی زبید رفیع - احسنت.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است. دکتر مصدق - بنده يك توضیح نظامنامه دارم. ماده ۱۰۹

دکتر مصدق - بنده خودم در خلیج فارس رده به بنده اطلاع دادند که کشتی جنگی انگلیس می آید وارد بند خلیج فارس میشود بدون اینکه خبر کند یا استبدان نماید. بنده جلو ش را گرفتم به گورک گفتم هیچکس حق ندارد بدون اجازه وارد بند ما شود کشتی جنگی انگلیس که اسمش المار یا الماراد بود در بند یادم نیست آمد جلو آبدان هوش علامت دادند که وارد آبادان نشود وسط شط استبد و اجازه خواست خود باشد. به طهران نوشتم که اگر به او اجازه میدهید بیاید چون میخواست فقط برود. (لفظ مال خود ما است) اجازه دادند آمد. چرا بی اجازه وارد میشد؟ برای اینکه قرار داد برده فروشی که ما یکی از امضا کنندگان آن هستیم يك چیز هائی میگوید که ممکن است آن چیزها هنوز اسباب سوء تفهم بشود. حالا اگر وقت بشود آن مقتضیات از بین رفته وقتی مقتضیات از بین رفت حقوق هم از بین میرود این يك اصل مسلمی است این بد است که ما این کار را بکنیم؟ یا باید گفت چرا انگلیس ها

رئیس - به اعلام باید رای گرفته شود در بار سلطنتی چهار صد و هشتاد هزار تومان آقاییکه موافقت قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. دفتر مخصوص شاهنشاهی نوزده هزار و شصت و شصت و چهار تومان آقایی موافقت قیام فرمایند

(اکثر بر خاستند)

رئیس - تصویب شد. اعتبار تعمیرات ابنیه سلطنتی بانزده هزار تومان آقایی که تصویب میکنند قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. مجلس شورای ملی ... بعضی از نمایندگان - تصویب شده است

رئیس - خیلی از اقلام تصویب شده است. شیرونی - بنده اخطار دارم

رئیس - بفرمائید

شیروانی - يك اعلامی را که مجلس تصویب کرده است تصویب ثانوی لازم ندارد مخصوصاً در آنجا مخر کمیسیون تذکر داده است

رئیس - این اعلامی که در سمن ملاحظات نوشته شده است تصویب مجلس رسیده است دیگر رأی نگیریم؟ مخالفی ندارد؟

(گفتند خیر)

رئیس - کابینه ریاست وزراء پنجاه و نه هزار و دویست و سی و پنج تومان کسانی که موافقت قیام فرمایند

(اغلب بر خاستند)

رئیس - تصویب شد. وزارت داخله بانصد و بیست هزار و سیصد و سی شش تومان و یکقران آقاییکه موافقت هستند قیام فرمایند

(جمع کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. مخارج سرنازگیری بیست هزار تومان اشخاصی که موافقت هستند قیام فرمایند

(اکثر بر خاستند)

رئیس - تصویب شد. مخبر - اجازه میفرمائید. مخارج نظمه تصویب شده است ولی يك صد دولتی داشت که باید دو مرتبه رأی گرفته شود

رئیس - نظمه يك میلیون و بانصد و سی و سه هزار و هفتصد و ده تومان و هفت قران آقاییکه تصویب میکنند قیام فرمایند

(اغلب بر خاستند)

رئیس - تصویب شد. مخبر - دو قلم دیگر تصویب شده است راجع به صحیه باید رأی گرفته شود

رئیس - سیصد و شصت و هشت هزار و شصت و هفتاد و هفت تومان. راجع به صحیه آقایی موافقت قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. وزارت پست و تلگراف دو میلیون و صد و هشتاد و هزار و بانصد و نود و دو تومان آقاییکه موافقت قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. وزارت فوائد عامه سیصد و سی و نه هزار و صد و بیست تومان اشخاصی که موافقت قیام فرمایند

(جمع کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. راجع به عدلیه آقای فیروز آبادی پیشنهادی داده اند قرائت میشود

(اغلب قیام نمودند)

(مضمون ذیل خوانده شد) بنده پیشنهاد میکنم که بودجه وزارت عدلیه را دو کرور تومان در این لایحه قرار دهند و سی هزار تومان تربیت اطفال رؤساء عشر نوشته شود اطفال عشر مطلقاً و لفظ رؤساء حذف شود

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - این را پس گرفتم و يك پیشنهاد دیگری تقدیم داشتم

رئیس - پیشنهاد کرده اند مخارج عدلیه يك میلیون باشد بفرمائید

فیروز آبادی - بنده چون سایر بودجه هارا فهمیده عرضی نکردم اگر فهمیده بودم در آنها هم مخالفت میکردم الحمد لله که هیچ تفهیمه راجع به بودجه عدلیه عرض میکنم بودجه سابق عدلیه دو کرور بود و حالا اینجا نزدیک صد هزار تومان اضافه کرده اند و از قراریکه بنده شنیدم محلی آنرا هم از حذف شهریه ها قرار داده اند بنده ابتدا میخواهم عرض کنم که باشهریه موافقم ولی چیزیکه هست تنها يك عده را ساها است

بهشان شهریه میدهند يك مرتبه حق آنها را کم میکنند و می افزایند بر يك عده دیگر و بنده از مخارجشان به آنها حقوق میدهم از ماهی چهل تومان تا تقریباً ماهی چهار صد تومان و سیصد پنجاه تومان حقوق میدهم بنده مخالفم عقیده من این است که هر قدر وزارت عدلیه کسر بودجه دارد از حقوق آنها که سیصد تومان بافلاقتدار است کسر کنند و از این حقوق های گرفت جبران نماید

نه از يك مشت شهریه بخور که مفت یا غیر مفت سالها است از این راه ارتزاق میکنند آنها را نمیشود بی فان کرد. از آن اشخاصی که حقوقهای گرفت میکنند کسر کنند و بودجه عدلیه را اصلاح کنند و آنجائی که آقای وزیر عدلیه موفق باصلاح کلی شده اند به این اصلاح هم موفق خواهند شد

وزیر عدلیه - بنده نمی میکنم که آقایی زود تر تکلیف را معین کنند یا پیشنهاد ایشان را قبول نکنند

که بنده بتوانم کار بکنم یا قبول کنند مدرس - قوز میدهم اگر قبول هم نکنند نتوانید کاری بکنید

رئیس - رأی میگیریم

فیروز آبادی - چون میدانم رأی نمیدهند پس میگیرم

رئیس - رأی میگیریم به بودجه عدلیه يك میلیون و نود و پنج هزار و بانصد و شصت و هشتاد و دو تومان آقاییکه تصویب میکنند قیام فرمایند

(اکثر بر خاستند)

رئیس - تصویب شد. وزیر مالیه - در قلم بودجه وزارت خارجه که ششصد و هشتاد و نه هزار و سیصد و چهل و یک تومان است بنده سه هزار و ششصد تومان به جزء ذیل علاوه میکنم

هزار و دویست تومان در سان به سفارت ایران در بران هزار و دویست تومان در سال به سفارت ایران در ایطالیا هزار و دویست تومان در سال به سفارت ایران در مصر که جمعاً میشود سه هزار و ششصد تومان

مخبر - کمیسیون هم با این نظر موافق است و استدعا میکنم جمع را بطوریکه عرض میکنم اصلاح فرمایند. ششصد و نود و دو هزار و نهصد و چهل و یک تومان و پنجقران و دویست دینار این بودجه عمومی است و بعد صد و بیست و پنجقران و دو تومان جمعاً میشود هشتصد و هفتاد و دو هزار و سیصد و نود و دو

یک تومان و هفت میلیون و ششصد و نوزده هزار و سیصد و نود و دو یک تومان و هفت قران و دویست دینار

رئیس - رأی میگیریم به بودجه وزارت خارجه ششصد و نود و دو هزار و نهصد و چهل و یک تومان و پنجقران و دویست دینار. آقایی موافقت قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. وزارت معارف يك میلیون و سیصد و هفتاد و دو هزار و دویست و هفتاد و سه تومان آقاییکه موافقت قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. اعتبار حقوق منتظرین خدمت دویست و چهل هزار تومان آقاییکه تصویب می کنند قیام فرمایند

(اکثر نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد. دیون. در این باب آقای فهیمی پیشنهادی داده اند. قرائت میشود

(اینطور خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که از اعتبار قسمت الف راجع به دیون معادل بیست و نه هزار و شصت و شش لیره کسر شود

رئیس - آقای فهیمی

فهیمی - برای تأدیه قروض ثابت که در بودجه

شصت و هفتاد هزار تومان نوشته اند قروض ثابت دولت

سالیانه شش که منظور شده سه فقره است یکی بیست و

نه هزار و شصت و شش لیره که اقساط قرض شیل است

یکی قرض ۱۹۱۱ شصت و هشتاد و هفت هزار و

پنجاه لیره چهار صد و نود هزار لیره هم مساعده هائی

است که از بابت تنزیل آنها سالیانه سی و چهار هزار و

سیصد لیره داده میشود که جمعاً برداختی دولت میشود

صد و سی و دو هزار و شصت و پنجاه و شش لیره.

قسمت اول که قرض شیل باشد در هشتم مارس ۱۹۲۸

منقضی شده است و دیگر دولت از این بابت امسال

چیزی نخواهد داد بیست و نه هزار و شصت و شش لیره

از این بابت این جمعا منظور داشته اند در صورتیکه در سال جاری دولت از این حیث دینی ندارد و وثیقی هم که

سابقاً دولت داده آراده است. در اینجا استنباطاً نوشته شده است. بنده این را یاد آوری کردم که این مبلغ را از جمع کل دیون موضوع ننند آنچه را که باقی میماند همانرا در بودجه بگذارند زیرا چیزی که دولت مدیون نیست در این جا پیش دینی شده است.

وزیر مالیه - برای استحضار نماینده محترم عرض میکنم که بودجه همیشه اعتبار است و اگر يك دینی منقضی شود وزارت مالیه مسؤل است که آنرا بپردازد بودجهها همیشه اعتبار است

و ما حساب آنرا میکنیم اگر از هر کجا چیزی باقی ماند میدهند و الا نمیدهند نه اینکه اگر دینی ازین رفته باشد آنرا هم بدهند این اظهار جنابعالی این جا هیچ مورد ندارد

فهیمی - چون اقلام قساط را مطابق سنوات قبل نوشته اند خواستم بدانم این مبلغ که منقضی شده است حساب میکنند یا نه اگر حساب نمیکنند بنده هم عرضی ندارم

رئیس - رای گرفته میشود به اقساط قروض ثابت شصت و هفتاد هزار تومان. آقایان موافق قیام فرمایند

اغلب قیام نمودند

رئیس - تصویب شد. قسط دوم مطالبات شنیدرکز و

صد و شصت و شش هزار تومان. آقاییکه تصویب میکنند قیام فرمایند

رئیس - تصویب شد. مطالبات اتباع داخله صد هزار تومان آقاییکه موافقت قیام فرمایند

اغلب نمایندگان برخاستند

رئیس - تصویب شد. اعتبار دولت: اعتبار میماند دولت برای مخارج غیر متزبیه.

مخبر - در هیجدهم اردیبهشت تصویب شده است.

رئیس - اینجا که چیزی نوشته نشده. قلم بعد چگونه؟

وزیر مالیه - اقلام هفده و هیجده و نوزده و بیست تصویب شده است

رئیس - بیست و یکم هم تصویب شده است وظائف و شهریه و مستمریات و مصارف شصت و چهل و چهار هزار و دویست و بیست تومان. آقاییکه موافق میباشند قیام فرمایند

(عدۀ زیادی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. برای مخارج انعام حصه امین

بروین از قرار معلوم رأی داده نشده است گفته شده است در بودجه باید پیش بینی شود. رأی میگیریم به قسمت بیست و یکم صد هزار تومان. آقاییکه موافق هستند

رئیس - تصویب شد. برای مخارج انعام حصه امین بروین از قرار معلوم رأی داده نشده است گفته شده است در بودجه باید پیش بینی شود. رأی میگیریم به قسمت بیست و یکم صد هزار تومان. آقاییکه موافق هستند

قیام فرمایند

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد برای استخدام مستخدمین

خارجی مالیه نصد هزار تومان. آقای شیروانی

شیروانی - بنده خواستم از آقای وزیر مالیه توضیح

بخواهم

رئیس - حالا دیگر ممکن نیست اگر پیشنهادی

دارید بفرمائید

شیروانی - خیر

رئیس - رای میگیریم به قلم بیست و سوم نصد

هزار تومان. آقایان موافقت قیام فرمایند

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد. قلم بیست و چهارم صد هزار

تومان. آقاییکه تصویب میکنند قیام فرمایند

(جمع کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

مخبر - سی هزار تومان برای تربیت اطفال رؤسای

عشر در بران به اینهم رأی گرفته نشده است

رئیس - رأی میگیریم به قلم هیجدهم. آقاییکه تصویب

میکند قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. جمع کل بودجه بیست و هفت

میلیون و شصت و نوزده هزار و سیصد و نود و یک تومان و

هفت قران و دویست دینار رأی گرفته میشود به این

مبلغ و ورقه آقاییکه موافقت ورقه سفید خواهند داد

(اخذ و شماره آراء بعمل آمده نصد و پنج ورقه

سفید و يك ورقه کمبود تعداد شد)

اسمی موافقت

آقایان: مفتی - حاج میرزا علی اکبر امین - وکیل

طباطبائی - ارباب کیخسرو - آقا سید یعقوب -

سید حسین آقایان - وزیر - پور تیمور - افشار -

طباطبائی دیبا - بالیزی - عمادی - عصر انقلاب - محمد آخوند

باسائی - جلائی - حشمتی - ملک مدنی - حاج آقا

حسین زنجانی - محمود رضا - بنی ملیکات -

فرهنگد - دکتر رفیع امین - فهیمی - صالحی

لرستانی - غلامحسین میرزا مسعود - مرضی قلی

خان بیات - جوانشیر - دکتر لقمان - ضیاء - حاج

میرزا حبیب الله امین - امیر حسین خان ابلخت -

دشتی - کی استوان - دیوان لیدی - کازرونی - جمشیدی

مازندرانی - زنگنه - سهراب خان ساکینیان - دکتر

سنک - اعتبار - امجدیاری - ملک آرائی - موقر -

دهستانی - شریعت زاده - قوام شیرازی - نجومی -

نظام مافی - خطیبی - امیر اسدالله خان عامری - شیروانی

عراقی - بدر - حقوبیس - میرزا حسن خان ونوق -

روحی - فرمند - افخمی - امام جمعه شیراز - رفیع

دادگر - زوار - احتشاه زاده - خواجوی

مخالف: آقای فیروز آبادی

رئیس - ماده واحده با تغییر مبلغ از هشتاد و شش

نفر نمایندگان ناصت و پنج رأی تصویب شد.

بعضی از نمایندگان - نفس

در انموقع جلسه برای نفس تعطیل و بافصله سه

ربع ساعت مجدداً تشکیل گردید

رئیس - از قرار معلوم آقای دکتر صدق راجع به

نطق خودشان خواسته بودند توضیح نظامنامه بدهند

بنده نشنیدم اگر اجازه میفرمائید بفرمایند

بعضی از نمایندگان - بفرمایند

دکتر صدق - بنده میخواستم اینجا فقط عرض کنم

چون تعبیر سوء نیت شد بنده سوء نیتی نداشتم و فقط

مقصود این بود خبریکه منتشر شده بود وزارت امور

خارجی باید همیشه متوجه باشد که يك اخباریکه مطابق

واقع نیست منتشر نشود این بود که بنده خواستم در مجلس

اظهار شود که خبردوات تکذیب کنند و خیلی هم تشکر

میکم مقصود این بود که بنده بهیچوجه من الوجوه جز

۲۱

اینکه انجام وظیفه بکنم مقصودی نداشتم.

رئیس - راجع بدستور چند فقره پیشنهاد رسیده است یکی راجع به شهریه ها و یکی راجع به قانون میزبانی.

آقا سید یعقوب - راه آهن عبادان يك ماده اش بیشتر باقی نیست آنرا بنده پیشنهاد کرده

رئیس - پیشنهاد آقای بیات .

(اینطور خوانده شد)

پیشنهاد میکنم لایحه شهریه ها مطرح شود

رئیس - آقای بیات

مراضی قلیخان بیات - عرض کنم امروز بودجه مملکتی در واقع گذشت چند فقره شهریه هم هست که راجع به چند نفر اشخاصی است که در راد خدمت به مملکت ازین رفته اند و ورثه آنها باقی هستند که بریشان و سرگردانند اگر آقایان موافقت فرمایند (يك ماده هم بیشتر است و وقت هم برای اینکه قانون میزبانی مطرح شود مقتضی نیست) این لایحه جزء دستور شود در جلسه آتی آن لوایحی که مواد زیاد دارد مطرح شود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب راجع بتراموای پیشنهادی کرده اند فرمایند

آقا سید یعقوب - آقای بیات تصدیق فرمایند که امروز ما بودجه خرج را اینجا تصویب کردیم يك کاری هم که برای مملکت نافع است که لااقل کشیدن سه فرسخ راه آهن است و يك ماده هم بیشتر نیست فقط اختیار دادن بوزارت فوائد عامه است خوب است آقایان موافقت فرمایند این لایحه بگذرد بعد ما هم به آن لایحه که آقایان پیشنهاد کردند رأی میدهیم .

رئیس - پیشنهاد دیگر

(بمضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میمائیم لایحه میزبانی جزء دستور شود. خواجوی

و جمعی دیگر از آقایان

رئیس - آقای خواجوی

خواجوی - چند نیست که مرده در زحمت هستند و تکلیف دادن مالیات خودشانرا میدانند و سال هم موقع پرداخت مالیات است سه ماه از سال گذشته باید تکلیف مرده از حیث پرداخت مالیات معلوم بشود استدعا میکنم آقایان موافقت فرمایند این لایحه جزء دستور شود

رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد آقای بیات

کازرونی - بنده مخالفم .

رئیس - فرمایند

کازرونی - بنده اصولاً مخالفم ما بستی يك لوایحی را مقدم بداریم که نسبت به مملکت مفید باشد نه يك لوایحی که از بودجه مملکت و عوارض مملکت کسر کند بنده میخواهم از آقایان استدعا کنم این لایحه که يك نظریات خصوصی هم درش هست بگذارند برای موقع خصوصی .

بیات - خصوصی نیست

کازرونی - و آن لایحه که ما حساب میکنیم يك منافعی دارد مقدم بداریم .

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای بیات

آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . آقای روحی پیشنهاد ختم جلسه کرده اند . فرمایند .

روحی - عرض کنم امروز مجلس بقدر کافی به عقیده بنده کار کرده است حالا هم بیائیم چه کار کنیم ؟ شهریه بگذاریم ؟ بنده عقیده به این ندارم عقیده دارم دولت به اینها سرمایه بدهد هزار تومان دوهزار تومان سه هزار تومان به این اشخاص سرمایه بدهد که آنها کار نکنند که دیگر شهریه نگیرند ما حالا جلسه را ختم می کنیم و جلسه دیگر هم قانون خط آهن بین محرمه و عبادان را که مخصوصاً خوب لایحه است میگذاریم راجع به شهریه ها بنده عقیده دارم آقایان يك طرحی پیشنهاد فرمایند که يك سرمایه در حدود دو سه هزار

تومان به آنها بدهند که با آن کسب کنند نه اینکه به آنها شهریه بدهند که از کار بازمانند

رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - اگر يك روزی مجلس زبده کار بکنند آقای

روحی حرفی دارند که خوب کار کرده است ؟ لایحه دید

هم بلدند و بلکه میفرمایند دولت به این اشخاص شهریه

بدهد و به آنها دو سه هزار تومان سرمایه بدهد این

(مجلس يك ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

قانون

بودجه کل یکساله ۱۳۰۷ مملکتی

موضوع ۳۱ خرداد ماه ۱۳۰۷ شمسی

ماده واحده - مجلس شورای ملی عیادت پاش ایلی شده مملکتی را از بدست ۱۳۰۷ مطابق اشخاص مجزاً کمیسیون بودجه در حدود مبلغ بیست و هفت میلیون و ششصد و هشتاد و پنج هزار و هفتصد و بیست و نه تومان و هفت قران تصویب و بوزارت منابع اجازه میدهد که حقوق و مصارف هذه السنة در ادارات دولتی و مستمرات و شهریه ها و مصارف و حقوق منتظرین خدمت و سایر مخارج مملکتی را بجزء اعتبارات ذیل و بر طبق بودجه های تفصیلی که در کمیسیون بودجه تصویب شده و جمع آن بالغ بر بیست و هفت میلیون و ششصد و نوزده هزار و سیصد و نود و یک تومان و هفت قران و دو سنت بپردازد . تطبیق قانون محاسبات عمومی و قانون استخدام کشوری و سایر قوانین مربوطه از ابتدای ۱۳۰۷ کارسازی دارد

این قانون که مشتمل بر يك ماده و صورت ضمیمه است در جلسه ۳۱ خرداد ماه ۱۳۰۷ شمسی تصویب مجلس شورای ملی رسید

رئیس مجلس شورای ملی : حسین پیرایا

ردیف	شرح	مبلغ قران	جمع قران	ملاحظات
۱	دربار سلطنتی			
	الف - دربار سلطنتی و ولایت عهد	۳۸۰۰۰۰۰		
	ب - دفتر مخصوص شاهنشاهی	۱۹۶۶۴۰		
	ج - اعتبار تعمیرات انبیه سلطنتی	۱۵۰۰۰۰	۵۱۲۶۶۴۰	
۲	مجلس شورای ملی	۶۰۲۷۵۶۰	۶۰۲۷۵۶۰	۲۶ فروردین تصویب شده است
۳	کابینه ریاست وزراء	۵۹۲۴۵۰	۵۹۲۴۵۰	
۴	وزارت جنگ			
	ا - بودجه عمومی	۹۴۰۰۰۰۰		
	ب - اعتبار اضافی برای تشکیل تیب مستقل بلوچستان	۴۰۰۰۰۰۰		
	ج - مخارج محصلین وزارت جنگ در اروپا	۶۷۳۰۰۰	۹۸۶۷۳۰۰۰	۳ خرداد از تصویب مجلس شورای ملی گذشته
۵	وزارتتالیه و مخرج انتقاعی و مخرج وصول عایدات انحصار و مایات راه	۳۲۹۵۸۳۴۴	۳۲۹۵۸۳۴۴	
۶	اعتبار تمیزی املاک اربابی و خالصجات انتقالی	۱۵۰۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰۰	۱۶ اردیبهشت
۷	اعتبار توسعه ضرائحخانه	۱۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰	۱۸ اردیبهشت
۸	وزارت داخله			
	الف - ادارات مرکزی و حکام ایالات و ولایات	۵۰۸۳۳۶۱		
	ب - مخارج سرمازگیری	۲۰۰۰۰۰۰		
	ج - نظمی	۱۵۳۳۷۱۰۷		
	د - امنیه بانضمام مأمورین اجرای مایه	۱۲۰۱۱۶۰۰		
	ه - سجل احوال	۳۴۶۰۱۲۰		
	و - صحنه کل	۳۶۸۶۷۷۰	۳۹۷۷۸۹۵۸	معادل مبلغ ۷۲۰۶۴۰ قران از اعتبار بودجه صحنه بابت فرائضیه ها و غیره در خرداد تصویب شده است
۹	وزارت پست و تلگراف بضمیمه هفتاد و شش هزار تومان قروض آنوزارخانه	۲۱۸۲۵۹۲۰	۲۱۸۲۵۹۲۰	
۱۰	وزارت فوائد عامه	۳۳۹۱۲۰۰	۳۳۹۱۲۰۰	
۱۱	وزارت عدایه	۱۰۹۵۵۶۰۰	۱۰۹۵۵۶۰۰	
۱۲	وزارت امور خارجه			
	الف - بودجه عمومی	۶۹۲۹۴۱۵۰۲		
	ب - خرید سفارتخانه برای سفارتخانههای دولت ایران در خارجه	۱۳۵۰۰۰۰	۸۱۷۹۴۱۵۰۲	قسمت (ب) ۱۸ اردیبهشت تصویب مجلس رسیده است
۱۳	وزارت معارف	۱۳۷۲۲۷۳۰	۱۳۷۲۲۷۳۰	
۱۴	اعتبار حقوق منتظرین خدمت	۲۴۰۰۰۰۰	۲۴۰۰۰۰۰	
۱۵	دیون			

ردیف	شرح	مبلغ قران	جمع قران	ملاحظات
	الف - اقساط قروض ثابت	۶۷۰۰۰۰۰		
	ب - قسط دویم مطالبات شنیدر کرزو	۱۶۶۰۰۰۰		
	ج - مطالبات اتباع داخلی	۱۰۰۰۰۰۰	۹۳۶۰۰۰۰	
۱۲	اعتبار دولت			
	الف - اعتبار ماهیانه دولت برای مخارج غیر مترقبه	۱۲۲۰۰۰۰		
	ب - مخارج سری دولت	۳۶۰۰۰۰۰		
	ج - انعام دولت	۱۲۰۰۰۰۰		
	د - اعتبار تبییفات و اعتبارات مخصوصه برای عمران خوزستان و لرستان و کردستان	۱۰۰۰۰۰۰	۲۸۰۰۰۰۰۰	۱۸ اردیبهشت تصویب رسیده است
۱۱	اعتبار آشنا کردن افکار عامه باوضع ایران	۴۵۰۰۰۰۰	۴۵۰۰۰۰۰	
۱۶	برای تربیت اطفال رؤساء عشایر در طهران	۳۰۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰۰	
۱۷	خرید کشتی و تعمیر کشتیهای موجوده در خلیج فارس	۲۰۰۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰۰۰	لیله ۲۹ اسفند ۱۳۰۶ تصویب شده است
۲۰	برای تأسیسات عام المنفعه	۶۰۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰۰	۱۸ اردیبهشت تصویب مجلس رسیده است
۲۱	برای مخارج محصلین اعزامی باروینا	۱۰۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰۰	
۲۲	وظایف و شهریه و مستعمریات و مصارف	۶۴۴۲۲۰۰	۶۴۴۲۲۰۰	
۲۳	برای استفاده مستخدمین خارجی مایه	۶۰۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰۰	
۲۴	برای تصفیة امتهادات مربوطه بسنوات ۱۳۰۲/۱۳۰۳			
	که بتاسیسات انتقاعی دوره عمل قانونی پرداخت نشده است (از محل مازاد عایدات همان سنوات)	۱۰۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰۰	
	جمع کل مخارج ۱۳۰۷	۲۷۶۱۳۹۱۷۰۲	۲۷۶۱۳۹۱۷۰۲	

صورت فوقی بضمیمه قانون بودجه یکساله ۱۳۰۷ مملکتی بوده و صحیح است

رئیس مجلس شورای ملی - حسین پیرنیا